NOUL TESTAMENT

Traducerea fidelă

ARAD – 2015
Ediția XI

Motto:

„Iubiților, făcând toată străduința să vă scriu despre salvarea noastră comună; am avut obligația să vă scriu, îndemnându-vă să luptați pentru credința dată sfinților odată pentru totdeauna".

Iuda 3

INTRODUCERE

Această traducere a Noului Testament[1], am realizat-o ca un răspuns la necesitatea cercetătorilor sinceri ai doctrinei creştine aşa cum rezultă ea din textul grecesc original al cărților care compun N.T.

Studiind diferitele traduceri în limba română, mai vechi sau mai recente, am observat unele aspecte (neajunsuri) pe care mi-am propus să le corectez; neavând pretenția să elaborez o traducere perfectă; ci, în măsura posibilului, să fac un pas înainte în îmbunătățirea exactității traducerii textului grecesc. Pentru că o traducere perfectă s-ar putea face numai dacă s-ar descoperi textele originale ale cărților N.T., sau dacă s-ar descoperi un manuscris al N.T. (în greacă) din primul secol şi pe care să fie făcută mențiunea datei scrierii, precum şi că a fost copiat după manuscrisele originale. Dar chiar şi în aceste cazuri perfecțiunea traducerii ar fi afectată de ambiguitatea şi de confuzia în exprimare a autorilor în unele pasaje dificile; de aici rezultând riscul de a elabora o traducere mai puțin exactă şi sigură.

Scopurile urmărite de mine în această traducere sunt multiple, dintre care aş enumera:

- Un grad sporit de exactitate în traducere.
- Eliminarea cuvintelor ajutătoare (care în manuscrise nu se găsesc) folosite de diferiți traducători, eliminând astfel influențarea înțelesului textului după voința traducătorului.
- Elaborarea unei traduceri literale neinfluențată de gândirea, mentalitatea şi apartenența la vreun cult creştin a autorului.
- Respectarea pe cât este posibil, a ordinii (locului) cuvintelor din textul grecesc, asigurând totodată o continuitate şi o claritate a textului tradus.
- Înlocuirea unor cuvinte de altă origine decât cea latină, acolo unde este posibil. Exemple: Răstignire, cu crucificare; neam, cu națiune; a propovădui, cu a predica; norod, cu popor; a tălmăci, cu a traduce; pildă, cu parabolă; poruncă, cu ordin; mântuire, cu salvare; praznic, cu sărbătoare; osândă, cu condamnare; gloată, cu mulțime; nădejde, cu speranță; slavă, cu glorie; duh, cu spirit; oştire, cu armată; etc.
- Introducerea, în josul paginii, a unor explicații (în număr de peste 12.000) la unele cuvinte sau expresii.
- Acordarea unei atenții sporită semnelor de punctuație (care în manuscrisele greceşti nu se află, ele fiind introduse mult mai târziu de către traducători), care să contribuie la o mai bună înțelegere a textului.

Explicații referitoare la textul grecesc folosit pentru traducere

Textul grecesc folosit la traducere este cel stabilit de teologii englezi Westcott şi Hort în 1881, după următoarele manuscrise:

- Codex Sinaiticus din sec. IV d.H. care conține toate cărțile N.T. + epistola lui (pseudo) Barnaba şi Păstorul lui Hermas
- Codex Alexandrinus din sec. V d.H. care conține toate cărțile N.T. din care lipsesc trei fragmente. Mai conține şi prima şi parțial a II-a epistolă a lui Clement Romanul.
- Codex Vaticanus 1209 din sec. IV d.H din care lipsesc cărțile: Evrei, după 9:14; 2Timoteos; Titos; Filemon şi Apokalypsis parțial.
- Codex Vaticanus 1160 din sec. XI d.H.
- De asemenea ei au mai folosit şi unele manuscrise (parțiale), relativ mai târzii: Codex Ephraemi rescriptus din sec. V d.H.; Codex Bezae din sec. V. d.H.;Codex Cantabrigensis din sec.V d.H. ; Codex Washington 016+032 din sec V d.H.; Codex Claromontanus din sec VI d.H.; Codex Basiliensis din sec. VII. d.H. Codex ; Codex Borelianus din sec. IX. d.H. etc.

[1] Sigla N.T. se referă la Noul Testament; iar sigla V.T. se referă la Vechiul Testament.

La redactarea traducerii am mai consultat şi Interliniarele: grec-englez: The Kingdom Interlinear Translation of the Greek Scriptures; şi Emphatic Diaglott, Interlinearele grec-român: Evanghelia după Matei şi Epistola către Romani (editate de Editura Agape); precum şi textul grecesc Robinson-Pierpont Majority Text (1995); Sfânta Scriptură de la 1874 (tradusă de Niţulescu); Biblia Cornilescu revizuită (GBV - 1990); N.T. 1998 (GBV); Noul Testament 1993 (Cristlihe Literatur-Verbraitung ediţia 1); unele lexicoane greceşti, precum şi Septuaginta Rahlfs' pentru găsirea sensurilor unor cuvinte din N.T.

În 1931 au fost descoperite câteva papirusuri greceşti din sec. II-III d.H., dintre care cele mai importante sunt:

- Chaster Beatty I (P45), care conţine fragmente din Matei, Marcu, Luca, Ioan şi Faptele apostolilor.(sec. III)
- Chaster Beatty II (P46), care conţine 9 din epistolele lui Pavel.(aprox. anul 200 d.H.)
- Chaster Beatty III (P47) care cuprinde Ap. 9:10-17:2.

Între 1956-1961 au fost publicate la Geneva (Elveţia) papirusurile:

- Bodmer II (P66), datând pe la anul 200 d.H. şi conţinând cea mai mare parte din Ev. Lui Ioan.
- Bodmer VII,VIII (P72), datând din sec. III-IV d.H. şi conţinând Iuda, 1Petru, 2Petru.
- Bodmer XIV,XV (P75), datând din sec. III d.H. şi conţinând cea mai mare parte din Ev. Luca şi Ioan.
- Bodmer XVII (P 74), datând din sec. VII d.H. şi conţinând din: Fapte, Iacob, 1Petru, 2Petru, 1Ioan, 2Ioan, 3Ioan, şi Iuda.

Toate aceste papirusuri au fost folosite apoi de Nestle-Aland la reeditarea îmbunătăţită în mai multe ediţii succesive a textului grecesc din 1881 stabilit de Westcott şi Hort, dintre care am folosit ediţia IX din 1912 şi ediţia XXVII din 1993 (ultima). Acest text este cunoscut sub denumirea de Textul Critic, deoarece este stabilit prin analiza comparativă critică a manuscriselor.

Explicaţii referitoare la istoria apariţiei în limba greacă a lui „Textus Receptus” (adică: Textul Primit)

Prima ediţie tipărită a întregului N.T. în greacă (şi latină) a fost cea conţinută în tratatul „The Complutensian Polyglot” publicat de Francis Ximenes de Cisneros, a fost cea a editorului Lopez de Stunica în anul 1514.

Prima ediţie tipărită la Basel (Elveţia) şi publicată separat, tot în greacă şi latină (deci nefiind conţinută într-un tratat ca cea a lui Lopez de Stunica din anul 1514), a fost cea a lui Erasmus de Rotterdam din anul 1516. Aceasta avea multe erori, dar Erasmus a publicat un text îmbunătăţit al N.T. grecesc în ediţiile apărute în 1519, 1522 şi 1527. În 1535, Erasmus a publicat a cincea sa ediţie (în greacă), care este baza „Textului Receptus”. Manuscrisele greceşti folosite pentru cele două ediţii, ale lui Lopez din 1514 şi Erasmus din 1516, au fost puţine la număr, datând din secole târzii, adică din sec. VI-XV (manuscrisele din sec. II – V pe care le-a folosit Westcott şi Hort în „Textul Critic”, începând din 1881 şi îmbunătăţit în 27 ediţii până în timpul recent, nu erau descoperite în sec. XV-XVIII), de o valoare critică mică de aceea nu au avut o autoritate reală mare.

În 1546 şi în 1549 şi în 1550, Robert Stephanus a tipărit la Paris, trei ediţii ale N.T. în greacă. Acestea se bazau în principal pe textul lui Erasmus, cu corectări făcute în conformitate cu o copie a „Complutensian Polyglot” din 1522 şi cu 15 manuscrise târzii, datând chiar din secolele precedente. R. Stephanus a făcut împărţirea Bibliei întregi pe capitole şi versete în 1553, şi care se menţine şi în prezent, cu toate neajunsurile şi inartvertenţele ei.

Ediţia a treia, din 1550, a textului grecesc a lui R. Stephanus a devenit, de fapt, (mai târziu) aşa numitul „Textus Receptus” (termenul latin utilizat pentru: „Textul Primit”, sau „Acceptat”), pe care s-au bazat diferite versiuni engleze din sec. XVI, precum şi „King James Version” din 1611. De menţionat însă, că „American Standard Version” (din 1901); „English Revised” (din 1881-1895); precum şi „Revised Standard Version” (din 1946-1952) au utilizat „Textul Critic” al lui Westcott şi Hort.

Beza, a publicat cinci ediţii ale N.T. grecesc între 1565 – 1598.

În 1624 a fost publicat în Leyden (Olanda) un N.T. în greacă, aproape identic cu cel editat de R. Stephanus în 1550. Autorul lui este complect necunoscut. Tipografii au scris pe acest text al N.T. numele de „Textus Receptus”.

Textul lui Erasmus a fost folosit de Martin Luther în 1522 la traducerea N.T. în germană, precum şi de Wylliam Tyndale în 1525 la traducerea în engleză.

Mai târziu, alţi teologi-cercetători au publicat texte greceşti ale N.T. tot mai îmbunătăţite. Astfel au fost I.J.Griesbach (între 1796-1806); Konstantin von Tischendorf (1872); Herman Soden (1910).

Recent (în 2002) a fost tipărită o traducere în limba română a N.T. bazată pe Textus Receptus, şi cuprins în Biblia editată de Tritarian Bible Society din Londra (TBS).

Pe vremea când a fost redactat Textus Receptus, nu erau descoperite manuscrisele vechi din sec. II-V d.H., de aceea nu au putut fi folosite decât manuscrise din epoci mai târzii (sec. VI-XV d.H.), şi care se deosebeau mai mult sau mai puţin între ele.

De aceea, Textul Critic redactat de Westcott şi Hort, şi îmbunătăţit şi reeditat pe parcursul sec. XX, este mult superior Textului Receptus, pentru că se bazează pe cele mai vechi manuscrise greceşti existente.

Textul Critic diferă de Textus Receptus în 5337 de locuri, potrivit calculelor făcute de exegeţi. Textus Receptus conţine în plus, faţă de Textul Critic peste 11.000 de cuvinte din mai multe motive, cum ar fi:

- Textus Receptus s-a stabilit după manuscrise mai târzii, în care copiatorii de-a lungul timpului au introdus cuvinte în plus pentru a uşura înţelegerea textului grecesc.
- Mulţi copiatori de-a lungul timpurilor au introdus cuvinte în plus pentru a influenţa înţelesul textului în conformitate cu propria lor interpretare, sau chiar a altora.
- Apoi, dacă copiatorii au observat că vreun evanghelist prezintă acelaşi eveniment prin cuvinte mai puţine decât altul, ei au adăugat în textul mai scurt, cuvintele care sunt redate în textul mai lung. Ex.: La rugăciunea Tatăl Nostru, redată de Luca în c.11:1-4, copiatorii au adăugat mai târziu cuvintele pe care aceeaşi rugăciune le are în plus în redarea lui Matei în c.6:9-13.

Explicaţii referitoare la Numele lui Iesus Hristos

Iesus (în greacă: Iesous) este corespondentul, în greacă, al lui Ieşua din ebraică, însemnând: Iehova este salvare. Deoarece în alfabetul grecesc nu există litera „ş”, în locul ei s-a scris litera „s” iar diftongul „ou”, în greacă se citeşte „u”. Astfel citirea corectă a Numelui Salvatorului este: Iesus şi nu Isus sau Iisus, în care este omisă litera „e” din Ieşua precum şi din gr. Iesous.

Hristos, în greacă, însemnă: „Unsul” (lui Dumnezeu), care este traducerea cuvântului ebraic: Maşia = Uns. În greacă, hrizo = a unge.

Explicaţii referitoare la cuvintele „Dumnezeu” şi „Domn”

În limba română cuvântul Dumnezeu este un cuvânt compus din: Domnus (=Domn, din latina populară), înlocuit apoi cu Dominus = Domn, din latina literară; şi din Deus = zeu (în latină).
În Biblie, atât în Septuaginta greacă a V.T. precum şi în N.T. este folosit cuvântul Theos, atât pentru a-L desemna (înţelege) pe Dumnezeul-Tată, Creator şi Adevărat; cât şi, pentru zeii (idolii) popoarelor păgâne (politeiste). Cuvântul grecesc Theos este echivalentul cuvântului ebraic Eloah (la plural: Elohim) folosit în V.T. şi care, la fel era folosit atât pentru Dumnezeul-Tată, Creator şi Adevărat (vezi Geneza 1:1) cât şi pentru zeii popoarelor păgâne. În această traducere pentru cuvântul Theos din N.T. am folosit cuvântul Dumnezeu pentru a-L desemna pe Dumnezeul-Tată, Creator şi Adevărat; şi, cuvintele: zeu, dumnezeu, dumnezei, pentru a-i desemna pe oameni, pe zei (idoli), şi pe Satan (vezi 2 Korinteni 4:4).

Explicaţii referitoare la Numele lui Dumnezeu

Numele cu care Dumnezeul Adevărat s-a prezentat evreilor, este Iehova, care apare în V.T. de 6823 de ori. Mai târziu, evreii au început să se adreseze lui Dumnezeu folosind cuvântul Adonai = Stăpân, care echivalează cu latinescul Dominus = Domn; Stăpân. Cel mai edificator pasaj din Biblie referitor la Numele lui Dumnezeu, îl găsim în convorbirea pe munte al lui Moise cu Dumnezeu, redată în Exod 3:13-16.

- v.13: **„Moise a zis către Dumnezeu** (în ebraică: Elohim, iar în Septuaginta apare: Theos = Dumnezeu): **Iată, mă voi duce la fiii lui Israel şi le voi spune: Dumnezeul** (Elohe = Theos) **părinţilor voştri m-a trimis la voi, ei mă vor întreba: Care este Numele Lui? Ce voi zice către ei?**
- v.14: **Şi Dumnezeu** (Elohe = Theos) **a zis către Moise: Eu sunt Cel ce sunt** (în ebraică: **ehieh aşer ehieh**, iar în greacă, în Septuaginta: **Ego eimi o on**, adică:**Eu sunt Cel ce există; Cel ce este**; **Cel etern**). **Şi a zis: Aşa vei zice către fiii lui Israel: Cel fiind** (în ebraică: „**ehieh**” = **Cel ce există ; Este**; iar în greacă „**o on**”) **Cel ce există m-a trimis la voi.** (Cuvântul ebraic „ehieh” care apare a doua şi a treia oară în v.14, este tradus în Septuaginta cu „**o on** ” tot de două ori, însemnând: Cel ce este, Cel ce există ; dar nu acesta este Numele lui Dumnezeu, ci cel revelat în v. 15. prin tetragrama YHWH=IEHOVA. Vezi şi Apoc. 1:4,8 şi notele 6821+6826, unde acelaşi „**o on**” din v.14, este tradus cu „**Cel ce este**”. Dar şi din context reiese clar că **„o on” nu este Numele lui Dumnezeu).**

Abia apoi, în v.15, Dumnezeu îi dă lui Moise răspunsul la întrebarea acestuia din v.13, încunoştinţându-l (dezvăluindu-i) că Numele Lui este „Iehova”. În ebraică Numele Lui este scris în forma unei tetragrame formată din patru litere „YHWH”; pe care evreii, conform regulilor lor de citire, o pronunţau „Iehova”. Ei mai obişnuiau, din respect faţă de Numele Sacru, ca atunci când vedeau în text tetragrama, să o citească „Adonai”. Astfel, în v.15, Moise redă răspunsul lui Dumnezeu referitor la Numele Lui, în felul următor:

- v.15: **Şi a zis iarăşi Dumnezeu** (Elohe - Theos) **către Moise: Aşa vei vorbi fiilor lui Israel: Iehova** (în ebraică: „YHWH”, iar în traducerea greacă „Septuaginta”: este scris „Kyrios” = DOMNUL; ceea ce este

inexact deoarece YHWH (Iehova) nu însemnă „Kyrios”, şi deci nici DOMNUL) **Dumnezeul** (în ebr. Elohe – iar în gr. Theos) **părinților voştri, Dumnezeul** (Elohe - Theos) **lui Abraam, Dumnezeul** (Elohe-Theos) **lui Isaac, şi Dumnezeul** (Elohe-Theos) **lui Iacob m-a trimis la voi. Acesta** (adică: Iehova) **este Numele Meu în etern, şi o amintire din generație în generație.**

Apoi, în v. 16, Dumnezeu îşi mai rosteşte încă odată Numele de „Iehova”, precizând:

- v.16: **Mergând deci, strânge bătrânimea fiilor lui Israel şi vei zice către ei: Iehova** (în traducerea Septuaginta, în greacă: Kyrios = DOMNUL, iarăşi traducere inexactă ca în v. 15), **Dumnezeul** (Elohe – Theos) **părinților voştri mi s-a arătat, Dumnezeul lui Abraam şi Dumnezeul lui Isaac, şi Dumnezeul lui Iacob zicând: ...**

Aşa că, la întrebarea lui Moise (din v.13), Dumnezeu îi face mai întâi precizarea (în v.14) că El este Dumnezeul Cel Adevărat, Cel Real, Cel Autentic; că El este singurul Dumnezeu care există ca persoană (ființă) Divină Vie, spre deosebire de zeii (idolii) popoarelor păgâne care nu sunt persoane (ființe) autentice, şi deci neavând o existență reală, nu sunt ființe divine vii.

Observăm deci, că de două ori (în.v.15,16) **Iehova** a fost înlocuit cu **Kyrios** = **DOMNUL**. Iar v.18, **Dumnezeu** îi zice din nou lui Moise: ...**DOMNUL** (Iehova), **Dumnezeul** (Elohey) **evreilor** (ybryiym)... Apoi, în Exod 6:2,3 citim: Şi Dumnezeu (Elohim) a vorbit lui Moise şi i-a zis: Eu sunt DOMNUL (Iehova). Eu m-am arătat lui Abraam, lui Isaac şi lui Iacob, ca Dumnezeul Cel Atotputernic (El Şaday); dar nu am fost cunoscut de ei sub Numele Meu ca DOMNUL (Iehova). În Geneza 12:7,8; 13:4,18 citim că Abraam a zidit un altar DOMNULUI (în ebraică: lui Iehova), şi a chemat Numele DOMNULUI (în ebraică: Numele lui Iehova)[2].

Deci, Iehova este Numele lui Dumnezeu, conform tetragramei IHWH din Exod 3:15 si repetata in v.16, si 18.. El mai apare în Biblie şi într-o formă prescurtată de: „Iah”. De exemplu: Obadiah, însemnă: Servind lui Iah. În N.T. cuvântul Iah este cuprins în expresia: „Halleluiah” (Aleluia) = Lăudați-l pe Iah (vezi Ap. 19:1-6).

În alte locuri, în acelaşi verset apare atât Iehova cât şi Adonai. Exemplu: Geneza 15:8: „Stăpâne DOAMNE” (în original: Adonai Iehova); 2Cronici 34:23: „Aşa vorbeşte DOMNUL, Dumnezeul lui Israel (în original: Iehova, Elohey Israel); Judecători 16:28: „Samson a strigat către DOMNUL (Iehova) şi a zis: Stăpâne (Adonai) DOAMNE (Iehova)”; Exod 4.10: „Şi Moise a zis DOMNULUI (Iehova): Ah! DOAMNE (Adonai)”; Ieremia 14:15: „Sunt numit după Numele Tău, DOAMNE (Iehova), Dumnezeul (Elohey) Armatelor (Sabaot)”; Exod 5:22: „Şi Moise s-a întors la DOMNUL (Iehova) şi I-a spus: DOAMNE (Adonai), pentru ce ai făcut rău poporului acesta?” În Matei 22:41-45 găsim un citat din Psalmul 110.1: „DOMNUL a zis Domnului meu”, care este o traducere confuză, dacă nu privim în original unde găsim: „Iehova a zis către Adonai al meu”. Aici, David Îl numeşte Iehova pe Dumnezeu, iar (profetic) pe Iesus Îl numeşte: Adonai. În toate locurile unde apare expresia: „Aşa vorbeşte DOMNUL”, în original este scris: „aşa vorbeşte Iehova”.

În N.T., cuvântul Domnul apare (singur) de aprox. 230 de ori fără a se specifica dacă autorul se referă la Dumnezeul-Tată (adică la Iehova), sau se referă la Domnul Iesus Hristos-Fiul. De aceea pentru a evita confuziile de interpretare, bazându-mă pe context, am scris „DOMNUL” de peste 160 de ori, atunci când este vorba de Dumnezeul-Tată (adică Iehova) şi „Domnul” atunci când este vorba de Domnul Iesus Hristos-Fiul. Când este vorba de domni pământeşti, am scris „domnul” cu „d” mic.

În Ap. 1:4 găsim: „Har şi pace de la Cel ce este, Cel ce era şi Cel ce vine”; iar în v. 8 citim: „eu sunt Alfa şi Omega, zice DOMNUL Dumnezeu, Cel ce este, Cel ce era şi Cel ce vine.” În ambele versete, expresia Cel ce este, în original apare: „**o on**” = Cel ce este; Cel ce există, Cel etern, şi o găsim în mod identic în traducerea în greacă (Septuaginta), după cum am văzut în Exod 3:14, unde apare de două ori „**o on**”; aici fiind tradusă de Cornilescu cu „Cel ce sunt” şi cu „Eu sunt”, deşi corect ar fi: „Cel ce este”; „Cel ce există”; „Cel etern”. Oricum, Numele lui Dumnezeu nu este acesta („**o on**”) din v. 14, ci este cel din v. 15, adică:YHWH =Iehova. De fapt, când V.T. a fost tradus de cei 70 de experți evrei (de aceea i se zice traducerea „Septuaginta”) pe la anul 280 î.H. din ebraică în greacă, ei nu au înlocuit Numele Iehova cu grecescul Kyrios = DOMNUL; ci ei au lăsat în continuare cuvântul YHWH (Iehova) şi în textul grecesc, şi chiar l-au scris cu litere ebraice şi nu cu litere greceşti. Ca dovadă avem cele 12 fragmente de papirus descoperite în Egipt în 1939 şi publicate în 1944, şi care conțin câteva versete din diferite capitole ale Deuteronomului din Septuaginta, datând din sec. I î.H.. În aceste fragmente scrise în limba greacă, apare de 15 ori cuvântul YHWH (Iehova) scris cu litere evreieşti, ceea ce însemnă că traducătorii Septuagintei nu au înlocuit YHWH (Iehova) cu grecescul Kyrios = DOMNUL, această înlocuire făcându-se mai târziu. Într-un sul de papirus din sec. I d.H. care conține fragmente, în greacă, ale celor 12 profeți, Tetragrama (YHWH) este scrisă în paleo-ebraică. În grota Qumran 4,

[2] Dumnezeu când a încheiat legământul cu Abraam, l-a făcut folosind expresia: „El-Şhaday” şi nu „Iehova”, chiar dacă Abraam a cunoscut şi a utilizat Numele de Iehova, dar acesta nu a fost Numele legământului în cazul său (Geneza 17:1; vezi şi 28:3; 35:11); de aceea Dumnezeu a spus în Exod 6:3 că „nu am fost cunoscut de ei sub Numele Meu ca Iehova”.

într-un fragment din sec. I î. H. al cărții Levetic din Septuaginta grecească, Tetragrama este scrisă cu litere greceşti: IAO.

Ieronimus, pe la anul 300 d.H, în prologul său la cărțile lui Samuel şi ale Regilor, scrie: „Şi noi am găsit Numele lui Dumnezeu, Tetragrama (adică: YHWH, cele patru litere ebraice care se citeau Iehova, şi exprimau Numele lui Dumnezeu), în volume greceşti sigure (ale Septuagintei) chiar în ziua de azi, exprimată (Tetragrama, adică: YHWH) în (cu) litere vechi (evreieşti).”

Tot la fel ne spune Origen, care a trăit înainte de Ieronim, în comentariul la Psalmul 2:2 din Septuaginta cea cu şase coloane (Exapla) scrisă de el şi încheiată prin 245 d.H. că: „în cele mai exacte manuscrise, NUMELE apare în caractere ebraice”. De altfel în Exapla, în coloana V.T. a Septuagintei în greacă, Numele lui Dumnezeu apare sub forma tetragramei „YHWH”[3].

Apoi s-au mai descoperit ale 9 fragmente de manuscrise greceşti vechi (ale Septuagintei) care conțin Numele divin sub forma YHWH (Iehova), iar în Biblioteca Ambrosiană din Milano se găseşte un manuscris care conține fragmente din Psaltire, din Hexapla lui Origen (fără coloanele ebraice), în care Tetragrama este scrisă cu litere vizibile arameice (tot restul textului fiind în greacă).

De altfel, în Biblia tradusă de Nițulescu şi tipărită în 1874 la Iaşi, acesta foloseşte „Iehova” pentru YHWH (din ebraică), şi „Domn” pentru Adonai (în ebraică). Însă în anul 1921, D. Cornilescu revizuieşte Biblia 1874 al lui Nițulescu, şi scrie „Domnul” în loc de Iehova; iar în loc de Adonai scrie uneori „Domnul”, iar uneori „Dumnezeu”; astfel conform traducerii lui, Numele lui Dumnezeu este DOMNUL şi nu Iehova (Iehova), ceea ce am văzut că este inexact.

Este regretabil însă că nici în privința aceasta D.Cornilescu nu a fost total consecvent, şi, în Geneza 22.14 şi Exod 17:15 unde deşi în V.T. apare în textul original ebraic YHWH, iar în Septuaginta, în greacă, apare Kyrios (ca de obicei); D.Cornilescu în aceste două locuri în nota de subsol nu traduce Numele lui Dumnezeu cu „DOMNUL”, ci cu „Iehova”. Din ce cauză a făcut excepția şi a precizat aceasta, numai aici, nu cunoaştem.

În traducerea mea nu am fost influențat de principiile teologice sau de tradițiile vreunui cult creştin, nefăcând-o cu scopul de a susține doctrinele vreunui cult creştin.
Nici măcar în ceea ce privesc explicațiile referitoare la Numele de Iehova al lui Dumnezeu, nu am fost influențat de învățătura cultului „Martorii lui Iehova” care susțin ceea ce am susținut şi eu în această privință; ci, studiind mai profund acest aspect, am ajuns la aceleaşi concluzii corecte, ca şi ei. Am cercetat totul, şi am luat ceea ce este bun, după cum afirmă şi apostolul Pavel.

Dar ca să nu fiu totuşi bănuit sau acuzat, voi reda în continuare textul din Exod 3:13-16,18 în aşa fel ca oricine, chiar şi cel mai neinițiat, să poată el însuşi să tragă concluziile corecte.

1. Textul în original în ebraică; dar scris cu litere latine ca să poată fi citit:

Exod 3:13 wayyṓʾmer mōše^h ʾel-hā̩ʾ**ĕlōhîm** hinnē^h ʾānōḵî ḇāʾ ʾel-bənê yiśrāʾēl wəʾāmartî lāhem ʾ**ĕlōhê**
ʾăḇôṯêḵem šəlāḥánî ʾălêḵem wəʾā̩mrû-lî ma^h-ššəmô mā^h ʾōmar ʾălēhem
Exod 3:14 wayyṓʾmer ʾ**ĕlōhîm** ʾel-mōše^h **ʾe̩hye^h ʾăšer ʾe̩hye^h** wayyṓʾmer kō^h ṯōʾmar liḇnê yiśrāʾēl
ʾe̩hye^h šəlāḥánî ʾălêḵem
Exod 3:15 wayyōʾmer ʿôḏ ʾ**ĕlōhîm** ʾel-mōše^h kō^h-ṯōʾmar ʾel-bənê yiśrāʾēl **yhwh** ʾ**ĕlōhê** ʾăḇōṯêḵem
ʾĕlōhê ʾaḇrāhām ʾĕlōhê yiṣḥāq wēʾlōhê yaʿăqōḇ šəlāḥánî ʾălêḵem ze^h-ššəmî ləʿōlām wəze^h ziḵrî ləḏōr dōr
Exod 3:16 lēḵ wəʾā̩sap̄tā ʾeṯ-ziqnê yiśrāʾēl wəʾāmartā ʾălēhem **yhwh** ʾ**ĕlōhê** ʾăḇō̩ṯêḵem nirʾā^h ʾēlay
ʾĕlōhê ʾaḇrāhām yiṣḥāq wəyaʿăqōḇ lēʾmōr pāqōḏ pāqáḏtî ʾeṯḵem wəʾeṯ-heʿāśûy lāḵem bəmiṣrấyim
Exod 3:18: …**yhwh** ʾ**ĕlōhê hā̩ʿiḇriyyîm**...

---

[3] Origen redactează opera sa „Exapla”, care este o lucrare în 50 de volume, conținând circa 12000 de pagini. Ea a fost scrisă pe şase coloane, astfel:
Col.I. Conținea textul ebraic al V.T. scris cu litere ebraice.
Col.II. Conținea textul ebraic al V.T. scris cu litere greceşti.
Col.III.Conținea traducerea de pe timpul împăratului Adrianus (117-138 d.H.) a lui Akilas a V.T. în greacă.
Col.IV.Conținea traducerea de pe timpul împăratului roman Marcus Aurelius (161-180 d.H.) a lui Symah a V.T. în greacă.
Col.V. Conținea textul Septuagintei, adică a textului ebraic al V.T. tradus în greacă după 280 î.H.
Col.VI. Conținea traducerea de pe timpul împăratului roman Commodus (180-192 d.H.) a lui Teodotion.
Exapla a fost pusă în biblioteca lui Pamfil din Cezarea lui Filipos, Ieronimus consultând-o aici în sec IV d.H. ea a fost distrusă probabil în 638 d.H. cu ocazia cuceririi oraşului de către mahomedani. S-au păstrat însă unele fragmente din copierea de către Eusebius şi Pamfil a coloanei V adică a Septuagintei.

Textul original scris cu litere şi cuvinte ebraice de la dreapta la stânga:

Exod 3:13 ויאמר משה אל־**האלהים** הנה אנכי בא
Elohim
אל־בני ישׂראל ואמרתי להם **אלהי** אבותיכם שׁלחני
Elohe
אליכם ואמרו־לי מה־שׁמו מה אמר אלהם׃
Exod 3:14 ויאמר אלהים אל־משׁה **אהיה אשׁר אהיה**
ehieh aşer ehieh
ויאמר כה תאמר לבני ישׂראל **אהיה** שׁלחני אליכם׃
ehieh
Exod 3:15 ויאמר עוד **אלהים** אל־משׁה כה־תאמר
Elohim
אל־בני ישׂראל **יהוה אלהי** אבתיכם **אלהי אברהם אלהי**
Elohe Abraam Elohe Elohe Yhwh
יצחק ואלהי יעקב שׁלחני אליכם זה־שׁמי לעלם וזה
Iacob Elohe Isak
זכרי לדר דר׃
Exod 3:16 ך ואספת את־זקני ישׂראל ואמרת אלהם
יהוה אלהי אבתיכם נראה אלי **אלהי אברהם יצחק**
Isak Abraam Elohe Elohe Yhwh
ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת־העשׂוי לכם
Iacob
במצרים׃
... Exod 3:18...העבריים אלהי יהוה ...
... hāʿiḇriyyîm Elohe Yhwh

Textul tradus în greacă, în Septuaginta, din ebraică, şi tradus cuvânt cu cuvânt în limba română:

Exod 3:13 καὶ εἶπεν Μωυσῆς πρὸς **τὸν θεόν** ἰδοὺ ἐγὼ ἐλεύσομαι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ισραηλ καὶ ἐρῶ
Şi a zis Moise către **Dumnezeu**: Iată Eu mă voi duce la fiii lui Israel şi voi zice
πρὸς αὐτούς **ὁ θεὸς** τῶν πατέρων ὑμῶν ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς ἐρωτήσουσίν με **τί ὄνομα αὐτῷ** τί
către ei: **Dumnezeul_** părinţilor voştri m-a trimis la voi, ei mă vor întreba: **Ce Nume îi este?** Ce
ἐρῶ πρὸς αὐτούς
voi zice către ei.

Exod 3:14 καὶ εἶπεν **ὁ θεὸς** πρὸς Μωυσῆν **ἐγώ εἰμι ὁ ὤν** καὶ εἶπεν οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ισραηλ **ὁ**
Şi a zis **Dumnezeu** către Moise:**Eu sunt Cel ce există**.Şi a zis: Aşa vei zice fiilor lui Israel: **Cel ce**
ὢν ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς
există m-a trimis la voi.

Exod 3:15 καὶ εἶπεν **ὁ θεὸς** πάλιν πρὸς Μωυσῆν οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ισραηλ **κύριος ὁ θεὸς** τῶν
Şi a zis **Dumnezeu** iarăşi către Moise: Aşa vei zice fiilor lui Israel: **DOMNUL, Dumnezeul**
πατέρων ὑμῶν **θεὸς Αβρααμ καὶ θεὸς Ισαακ καὶ θεὸς Ιακωβ** ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς **τοῦτό μού ἐστιν**
părinţilor voştri, **D-zeul lui Abraam şi D-zeul lui Isac şi D-zeul lui Iacob** m-a trimis la voi. **Acesta Meu este**
ὄνομα αἰώνιον καὶ μνημόσυνον γενεῶν γενεαῖς
Numele în etern şi o amintire din generaţie în generaţie.

Exod 3:16 ἐλθὼν οὖν συνάγαγε τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ισραηλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς **κύριος ὁ θεὸς**
Mergând deci, strânge bătrânimea fiilor lui Israel şi vei zice către ei: **DOMNUL, Dumnezeul**
τῶν πατέρων ὑμῶν ὦπταί μοι **θεὸς Αβρααμ καὶ θεὸς Ισαακ καὶ θεὸς Ιακωβ** λέγων ...
părinţilor voştri S-a arătat mie, **D-zeul lui Abraam şi D-zeul lui Isac şi D-zeul lui Iacob** zicând :..

Exod 3:18 …κύριος ὁ θεὸς τῶν Εβραίων…
…Domnul Dumnezeul evreilor….

Observaţi că în v.15,16,18, tetragrama ebraică (îngroşată în textul ebraic redat mai sus cu caractere latine) YHWH (se citeşte „Iehova”), care reiese clar că este Numele lui Dumnezeu (Elohe = Dumnezeu), în Septuaginta, a fost înlocuită mai târziu, cu „Kyrios” = DOMNUL; aspect dovedit anterior prin descoperirea acelor mici fragmente din Deuteronomul Septuagintei unde întreg textul este cu cuvinte şi litere greceşti, iar acolo unde este scris Numele lui Dumnezeu, apare tetragrama YHWH cu litere ebraice.

Mai observăm că expresia „Cel ce se numeşte”, care apare în v. 14 în traducerea Cornilescu, nu se regăseşte nici în textul original ebraic şi nici în traducerea grecească „Septuaginta”. În traducerea lui Nițulescu din 1874, el scrie această expresie cu litere înclinate (adică cu caractere italice), el procedând aşa cu toate cuvintele care nu se regăsesc în original. Cornilescu însă, scrie toate cuvintele din Biblie cu acelaşi caracter de litere; astfel că, cititorul nu poate deosebi cuvintele care nu se regăsesc în original, atât în V.T. cât şi în N.T.

Nițulescu, în traducerea lui din 1874, a renunțat să se ghideze după Septuaginta şi a folosit textul original ebraic al V.T. redând fără excepție corect tetragrama YHWH cu Iehova în V.T. De reținut este că nici în edițiile revizuite de după anul 1990 ale Bibliei tradusă de Cornilescu nu s-a revenit la folosirea Numelui Iehova. Astfel în prefața Bibliei „GBV 1990” este scris: Cuvântul DOMNUL arată cazurile când acest nume corespunde în original cu YHWH (Iehova), care are sensul de „Cel Veşnic”; „Cel ce există pentru (prin) Sine”.

De aici ar rezulta că Dumnezeu de fapt ar avea două Nume: Cel adevărat din originalul ebraic, adică YHWH (Iehova); precum şi DOMNUL, nume dat de traducători şi care înseamnă cu totul altceva pentru că derivă din latinescul popular Domnus = Domn, Stăpân. În prefața altei ediții a Bibliei Cornilescu revizuită „AVC” este de asemenea scris: Numele YHWH (Iehova) a fost redat cu termenul DOMNUL (scris cu majuscule)”. Aici se recunoaşte clar că Numele lui Dumnezeu este Iehova, iar DOMNUL este un „termen”, cu care este regretabil că a fost înlocuit de oameni Numele biblic şi adevărat Iehova: în ebraică YHWH , tradus incorect cu: „DOMNUL”. Vezi şi Ps. 83:18 ; Osea 12:4-5; Isaia 42:8 = Eu sunt Iehova (YHWH), acesta este Numele meu.

Explicații referitoare la traducerea lui D. Cornilescu

Dumitru Cornilescu (1891-1975), a scos cuvintele de origine latină din Biblia 1874 şi le-a înlocuit din nou (acolo unde a fost posibil) cu cuvinte româneşti de origine slavonă sau neo-salvă, deşi limba română este o limbă neo-latină. De fapt, Cornilescu fiind preot ortodox şi călugăr, în traducerea lui se observă înclinația lui spre teologia ortodoxă şi spre limbajul bisericesc ortodox. De fapt, el a lucrat la traducerea Bibliei între 1916-1921 cu aprobarea autorităților eclesiaste ortodoxe. El recunoaşte că a urmărit să redea textul original printr-un limbaj mai uşor de înțeles şi printr-o ortografie corectă la vremea aceea. În plus, a introdus şi multe cuvinte ajutătoare, urmărind mai mult stilul (forma) şi limbajul de exprimare în dauna exactității traducerii şi a modului (stilului) de vorbire de acum 2000 de ani. De altfel, el nu a fost consecvent nici în concepția lui teologică ortodoxă, el trecând mai târziu la cultul creştinilor după Evanghelie, aderând la gruparea acelora dintre ei care acceptă botezul copiilor mici.

Comparând însă, cuvânt cu cuvânt, traducerea lui Nițulescu cu traducerea lui Cornilescu şi cu textul N.T. în limba greacă (originală), am constatat că traducerea lui Nițulescu din 1874 este mai exactă decât traducerea lui D. Cornilescu din 1921 (cu revizuiri făcute de el între 1923-1925), care nu a urmărit, în primul rând, exactitatea şi fidelitatea față de textele originale; ci, a avut ca scop familiarizarea poporului cu cuvântul lui Dumnezeu într-o formă cât mai plăcută urechilor omului, având ca model în acest sens traducerea franceză a lui Louis Segond (1910) care a urmărit acelaşi scop. El a mai ținut seama şi de evoluția limbii române şi de schimbările ortografice intervenite între 1874-1921; şi a mai utilizat în mică măsură şi „Textus Receptus”.

Desigur, fiind o traducere liberă (utilizând şi multe cuvinte ajutătoare care nu se regăsesc în textul grecesc), principiile care au stat la baza traducerii nu au urmărit în primul rând exactitatea şi fidelitatea față de textul original; ci, punându-le în umbră, ea a pierdut numeroase nuanțe, înțelesuri şi sensuri, nefiind potrivit ca N.T. de studiu pentru cei doritori. Ştiind aceasta, tot Cornilescu, folosindu-se însă abia acum de textul grecesc, a făcut în 1931 o a doua traducere, mai literală, mai fidelă textului original; dând în schimb prea puțină atenție formei. Traducerea aceasta însă a rămas în aceea singură ediție, şi este astăzi aproape necunoscută; neştiindu-se din ce cauză nu a mai fost retipărită, ci doar revizuită după 1989.

Ținând seama de toate acestea, mi-am dat seama că este nevoie de o traducere literală cât mai fidelă a textului original grecesc, îmbinând exactitatea cu esteticul, alegând acele cuvinte care exprimă cât mai clar şi fără ambiguități sensul cuvintelor greceşti; de care să beneficieze lucrătorii de pe câmpul Evangheliei şi toți cei care, necunoscând ei înşişi limba greacă, nu pot citi N.T. în original, dar doresc să studieze şi să cunoască cât mai profund cuvântul lui Dumnezeu.

De asemenea, în traducere, D. Cornilescu nu dă note explicative, lăsând cititorului impresia că traducerea nu poate conține decât cuvintele folosite de el, deoarece există o singură variantă a textului grecesc. Astfel el sugerează că toate manuscrisele vechi greceşti în număr de peste 5000 (şi care sunt parțiale sau totale ale textului N.T.) ar fi absolut identice; ceea ce nu este real, deoarece nu există nici măcar două manuscrise absolut identice în cuvintele conținute în ele. De aceea, prin cele aprox. 10.000 de note explicative am căutat să redau şi principalele diferențe între cele mai vechi, şi mai importante manuscrise greceşti, încât cititorii să poată înțelege cât mai deplin textul N.T.

Explicații referitoare la adunarea lui Hristos

Termenul grecesc pe care traducătorii N.T., îl redau prin cuvântul „biserică” (a lui Hristos), este „ekklesia”, care în antichitate, la greci, avea înțelesul de „adunare”. El este folosit în N.T. de 112 ori, având sensul de adunarea organizată a discipolilor a lui Hristos botezați ca adulți.

Chiar şi atunci când termenul este aplicat prin adaptare la o întrunire dezorganizată (Fapte 19:32,41), ideea de bază rămâne aceea de adunare. De asemenea, termenul ekklesia, mai este folosit în Fapte 7:38 referindu-se la adunarea lui Israel (din vechime), precum şi în Fapte 19:39 unde se referă la adunarea de justiție legală din oraşele-stat democratice greceşti.

Sensul „ekklesiei” lui Hristos din N.T. este de: adunare organizată, ai cărei membri îndeplinesc condițiile prevăzute în N.T., şi anume: naşterea din nou (regenerarea spirituală) şi botezul (adulților). Adunarea locală (ekklesia) a lui Hristos funcționează (există) permanent chiar dacă întrunirile organizate ale membrilor ei au loc periodic.

Termenul „ekklesia” a fost preluat din greacă, deoarece şi în ekklesia (adunarea) oraşelor-state greceşti, membralitatea era limitată la un segment (grup) de populație bine definit, nu toți locuitorii zonei respective puteau participa la o ekklesia convocată şi întrunită cu regularitate (în antiteză cu alte „întruniri”) pentru treburi civice. La fel şi în ekklesia (= qahal, în ebraică) lui Israel din V.T., care era adunarea națională a Israelului, dacă cineva dorea să participe la ea, trebuia în mod obligatoriu să aibă o descendență directă din evrei şi să fie circumcis, sau să devină prozelit şi să fie circumcis (adică să accepte iudaismul). Tot la fel, şi adunarea lui Israel, deşi exista ca organizație, permanent, ea se întrunea numai periodic.

Termenul „ekklesia”, niciodată nu a necesitat să aibă sensul de convocare continuă; şi nici acum. În acest sens nu a existat nici o schimbare de condiție, din timpul antic al legislatorului grec Perikles (490-429 î.H), şi până acum; nici nu cere ca membri (în greacă: kletoi), să fie prezenți la fiecare convocare a ei. De asemenea, termenul însuşi nu interzice primirea de noi membri, care îndeplinesc condițiile de membralitate.

Nici o „ekklesia” clasică (greacă), iudaică, sau creştină, cunoscută în istorie nu a fost întrunită în permanență. Toate „ekklesiile” se încheiau şi reîncepeau, după caz; organizația (instituția) nefiind desființată de o întrerupere temporară.

Termenul de „adunare” mai este folosit şi în Evrei 2:12, unde deşi se referă la un citat de V.T., el se aplică (profetic) la adunarea lui Hristos.

De asemenea, în Evrei 12:22, găsim folosit (numai aici în întreg N.T.) termenul grec „panegyris”, cu care grecii denumeau adunările generale festive, de sărbătoare a tuturor cetățenilor din oraşele-state greceşti.

Voi analiza, în continuare, şi termenul „biserică”. Acesta provine din cuvântul vechi românesc „băsearecă”, care provine din numele „basilica”, pe care creştinii din sec IV d.H. l-au dat caselor lor de închinare construite în stilul bazilicilor romane; care erau (la romani) nişte edificii publice mari şi impunătoare, având interiorul împărțit prin şiruri de coloane, în trei sau în cinci părți şi în care se făceau judecăți şi unde negustători tratau despre afacerile lor. Cuvântul „basilică” a început apoi să fie folosit în Apus cu sensul de biserică foarte mare şi de catedrală (ex. Basilica Sf. Petru din Roma).

Consider că am prezentat suficiente argumente care justifică traducerea termenului „ekklesia” din N.T. cu „adunare” şi nu cu „biserică”; ținând seama de sensurile diferite ale înțelesurilor acestor doi termeni de la începuturile lor.

Este regretabil că nici un traducător ortodox, nici D.Cornilescu, nu au renunțat la cuvântul „biserică” înlocuindu-l cu „adunare”. De fapt, ei sunt inconsecvenți, pentru că în V.T. cuvântul „qahal” îl traduc cu „adunarea” (lui Israel), şi nu cu „biserica lui Israel”; cu toate că, după cum am văzut, atât „ekklesia” cât şi „qahal” sunt echivalente, însemnând „adunare”.

Cultele neoprotestante, la început, au adoptat în limbajul lor cuvântul „adunare”, care încă mai este folosit de membri adunărilor de prin sate.

În concluzie, în „basilica” romană putea intra oricine, precum poate face parte acum (ca membru creştin) oricine din biserica tradițională (catolică, ortodoxă, reformată, anglicană, etc.); iar în „ekklesia” greacă făceau parte numai membri ei, precum fac parte acum din „adunarea” (lui Hristos) numai credincioşii creştini care îndeplinesc condițiile de a fi membri ai ei.

Este regretabil că nici un traducător ortodox nu a renunțat complect la cuvântul „biserică”. Astfel Nițulescu în traducerea sa din 1874 foloseşte totuşi de două ori cuvântul „adunare” în Evrei 10:25 şi în Iacob 2:2; iar Cornilescu, în traducerea sa din 1921, îl foloseşte doar în Iacob 2:2. Abia în traducerea recent revizuită a lui Cornilescu se foloseşte cuvântul „adunare” în cele două locuri amintite precum şi în Evrei 12:23 şi în toate locurile din Apok. Cap. 1,2 şi 3. De fapt, aceşti traducători ortodocşi cât şi cei ce le-au revizuit traducerile lor, sunt inconsecvenți.

Explicații referitoare la „Regatul lui Dumnezeu”

Deşi în cele mai multe traduceri ale Bibliei, cuvântul grecesc „Basileia” este tradus prin cuvântul: „Împărăție”, totuşi traducerea mai exactă a acestui cuvânt este: „Regat”; el derivând din cuvântul „Basileus” = Rege. Cuvântul împărăție se aplică unui stat colonial (imperiu) ținând sub stăpânire (supunând) teritorii şi regate cucerite prin războaie, silnicie şi cotropire violente, ceea ce nu poate fi aplicat referitor la „Regatul lui Dumnezeu”, care este format din cei supuşi Lui din toate națiunile şi din toate timpurile prin voința lor liberă, şi nu prin constrângere, umilire şi jefuire; nici referitor la „Regatul lui Israel”. De altfel, nici imperiile cele renumite din antichitate (Asiria; Egiptul; Babilonul; Medo-Persia; Grecia), nu erau conduse de oameni având rangul (funcția, titlul) de „împărat”, ci de „rege”, sau de „marele rege”, sau de „faraon”.

De aceea, D. Cornilescu a greşit numindu-i împărați pe Herodes cel Mare (Mt. 2:1), pe Heroddes Agrippas I (Fapte 12:21), pe Herodes Agrippas II (Fapte 25:13); deoarece numai statul roman a devenit „imperiu”, odată cu declararea de către senatul roman, în anul 27 î.H. al lui Caius Iulius Octavianus (nepotul generalului Caius Iulius Caesar), ca primul împărat (în latină: Imperator, şi de aici: „imperiu”) al imperiului roman. În N.T. ceilalți amintiți mai sus au fost numiți „basileus”, adică „rege” (echivalent cu latinescul „rex”); însă împărații (imperatorul) de la Roma sunt de fiecare dată numiți în N.T. cu titlul de „Cezar”, care a fost acordat de senatul roman pentru prima oară lui Caius Iulius Octavianus (numit apoi cu titlul onorific de „Augustus” = Venerabilul, Onorabilul; vezi Luca 2:1).

De altfel şi la crucificare deasupra capului lui Iesus, Pilatus a dat ordin să fie scris: Iesus Nazarenus Rex (= Rege) Iudaeorum (în latină), şi: Iesous o Nazaraios o Basileus (= Rege) ton Ioudaion (în greacă).

Explicații referitoare la nume de persoane, locuri şi localități

Numele persoanelor, din cuprinsul întregului N.T., le-am scris în forma lor originală (ex. Titos, Timoteos, Demas, Silas, Barnabas, etc.), cu excepția numelor celor 12 apostoli, al autorilor Evanghelilor, al regilor şi al lui Pavel; pe care le-am lăsat în forma lor românizată (ex. Ioan, Marcu, Luca, Iuda, Iacob, etc.). De asemenea, am scris în forma originală denumirea diferitelor locuri: Tesalonike, Korintos, Efesos, Kypros, Krete, Pergamos, Adria, Iconium, Melite, Kranion, etc.

Explicații referitoare la semnele folosite în traducere

[ ] Cuvintele din text cuprinse între aceste paranteze nu se găsesc în manuscrisele cele mai vechi, ci doar în unele mai târzii decât acestea; deci sunt nesigure.
[- -] Aceste paranteze, arată că textul grecesc cuprins între ele este formulat confuz, ambiguu, stârnind controverse între comentatori şi traducători, şi deci este dificil de tradus.
[: :] Aceste paranteze, arată că textul grecesc cuprins între ele este formulat confuz, ambiguu stârnind controverse între comentatori, şi deci este dificil de tradus. În plus, textul grecesc a suferit şi diferite modificări în diferite manuscrise vechi. Astfel de texte au dat naştere la mari controverse şi dispute şi confuzii teologice.
←[ ] Aceste paranteze, din notele explicative (de subsol), arată că în locul cuvântului din manuscrisele greceşti vechi, ne mai putându-se restabili cu exactitate forma lor originală sigură, apare în alte manuscrise relativ vechi, cuvântul dintre aceste paranteze. Ex. Fapte 7:17, în locul cuvântului: „a declarat-o”, în unele manuscrise relativ vechi apare cuvântul „a jurat-o” (conform notei 2168).
[[: :]] Aceste paranteze, cuprind explicațiile date la parantezele [: :], plus explicațiile de la parantezele [ ].
→ Arată că înțelesul (sensul) cuvântului (cuvintelor) din textul românesc, este cel din nota explicativă. Ex. Marcu 3.6, cuvântul „piardă”, conform notei 618, are înțelesul (sensul) de „omoare”.
← Arată că înțelesul (traducerea) cuvântului (cuvintelor) din textul grecesc, este cel din nota explicativă (de subsol). Ex. în Matei 1:18 apare cuvântul: „însărcinată”, dar, traducerea literală este: „având în pântece”, aşa cum am redat-o la nota explicativă 6.
??? Din notele explicative însemnă că înțelesul (explicația) din aceea notă este nesigură.
……Din textul N.T. arată că aceea frază, este neterminată în manuscrisul grecesc.

Alte explicații referitoare la traducere

Sunt convins că această traducere va fi una şocantă şi surprinzătoare pentru cititori, pentru că ei s-au obişnuit să citească traduceri în care autorii de-a lungul timpurilor s-au depărtat încetul cu încetul de la forma de exprimare şi de la înțelesul real al textului original grecesc; pe când eu, citind, în general, Biblia începând din 1953, iar N.T. în special, studiindu-l mai amănunțit mai ales în ultimii 30 de ani, am făcut tot posibilul să redau textului tradus, atât forma de exprimare cât şi înțelesul (fondul) cel mai exact posibil al textului grecesc

original, aşa cum îl avem în cele mai vechi manuscrise. De fapt, scopul meu principal pentru care am realizat această traducere a fost tocmai acesta de a da ocazia cititorilor să citească şi să studieze o traducere în limba română cât mai fidelă atât ca formă cât şi ca înțeles a textului original grecesc. Dacă în greacă, cuvintele: Theos, Kyrios, Pater, Vios, Hristos, Pneuma, Soter, Antropos, Parakletos, Basileus sunt articulate cu articol hotărât, le-am tradus: Dumnezeul, Domnul, Tatăl, Fiul, Hristosul, Spiritul, Salvatorul, Omul, Mângâietorul, Regele. Dacă însă acestea sunt, în greacă, nearticulate, le-am tradus nearticulat (sau articulat cu articolul nehotărât: un), astfel: (Un) Dumnezeu, (Un) Domn, (Un) Tată, (Un) Fiu, Hristos, (Un) Spirit, (Un) Salvator, (Un) Om, (Un) Mângăietor, (Un) Rege.

Iar expresia: Dumnezeul Cel vieţuind, sau Un Dumnezeu vieţuind, are peste tot înţelesul de: Dumnezeul care este viu totdeauna, sau: Un Dumnezeu care este viu totdeauna (adică în trecut, prezent şi viitor).

De altfel, şi Cornilescu traduce: Dumnezeul, şi Dumnezeu; Domnul, şi Domn; Tatăl, şi Tată; Fiul, şi Fiu; Hristosul, şi Hristos; Mântuitorul, şi Mântuitor; Omul, şi Om; Mângăietorul, şi Mângăietor; Împăratul, şi Împărat; după cum am arătat mai înainte.

Încheiere

Mulţumiri fie Dumnezeului-Tată şi Domnului Iesus Hristos-Fiul Său, prin Spiritul Cel Sfânt, care m-au îndemnat şi mi-au dăruit înţelepciune şi putere ca să elaborez această traducere.

Singurului [Înţeleptului] Dumnezeu-Salvator al nostru, prin Iesus Hristos, să Îi fie glorie, măreţie, putere, şi autoritate, înainte de toate epocile, şi acum, şi totdeauna. Amin (Iuda 25).

AUTORUL TRADUCERII:

PROF. VIOREL RAŢIU[4]

[4] Pentru contactarea mea, puteţi folosi Tel. **0257-255555.**